

Από τη Θεσσαλία στη... Σρι-Λάνκα! *

1 Αυγούστου 2022, 14:36

Γράφουν οι Κώστας Γκούμας και Τάσος Μπαρμπούτης*

Η παγκόσμια οικονομική και γεωπολιτική αναταραχή βρίσκεται σε διαρκή εξέλιξη με πολλαπλές συνέπειες σε λαούς, χώρες, σε οικονομικά μοντέλα αλλά και σε πολιτικές ηγεσίες. Ρεπορτάζ διεθνών ΜΜΕ, αναφέρονται καθημερινά στην ενεργειακή και επισιτιστική κρίση, οι οποίες έχουν κοινά χαρακτηριστικά και ανάλογες συνέπειες σε πολλές χώρες του κόσμου. Προκύπτουν συνεπώς εύλογα ερωτήματα εάν το Ελληνικό «πρόβλημα» συνδέεται με κάποιες γνωστές καταστάσεις σε άλλες χώρες του κόσμου και εάν η κρίση που βιώνουμε περιορίζεται μόνο στην ενεργειακή «απειλή» που εκδηλώθηκε τον περασμένο χρόνο και οξύνθηκε ακόμη περισσότερο από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Δυστυχώς, η κρίση επεκτείνεται, η πιο σωστά μετεξελίσσεται και σε επισιτιστική κρίση, προκαλεί ύφεση και καταστρέφει οικονομίες πολλών χωρών, επηρεάζοντας με δραματικό τρόπο την ζωή δισεκατομμυρίων ανθρώπων σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη μας και επιφέροντας ανάλογες πολιτικές ανακατατάξεις. Την εικόνα αυτή απέδωσε εύστοχα σε πρόσφατο άρθρο της στον Οικονομικό Ταχυδρόμο (23/7/2022, δες εδώ {1} τον σχετικό σύνδεσμο) η Μαργαρίτα Βεργολιά, με τον τίτλο : [Από την Ιταλία έως την Σρι-Λάνκα, μια.....πολιτική κρίση «δρόμος» !]. Και πολύ σωστά παρατηρεί πως οι κλυδωνισμοί και καταρρεύσεις κυβερνήσεων σε πολλές χώρες (Ιταλία, Βρετανία, Ισραήλ, Βουλγαρία, Παναμάς, Σρι-Λάνκα κα) έχουν «κοινό παρονομαστή», εκτός από τον covid-19, την ενεργειακή κρίση, την επισιτιστική επισφάλεια, την δραματική επιβάρυνση των εισαγωγών, την εκτίναξη του πληθωρισμού κλπ. Έχουμε επανειλημμένα αναφερθεί στην σταθερή και άρρηκτη σχέση των τριών βασικών αγαθών, του «νερού», της «τροφής» και της «ενέργειας», καθώς και στα μεγάλα προβλήματα που δημιουργούνται στην κοινωνία (πρώτα από όλα), στην οικονομία και στην παραγωγή, όταν η ευαίσθητη μεταξύ τους ισορροπία διαταράσσεται από άλογες πολιτικές, από έλλειψη σεβασμού τις ανάγκες διαβίωσης των φτωχότερων στρωμάτων του πληθυσμού, από υποτίμηση των κινδύνων ενεργειακής (και επισιτιστικής) εξάρτησης και τις αντίστοιχες λανθασμένες επιλογές.

Και, σε όσους μας παρακολουθούν, τους κινδύνους αυτούς, σε ότι αφορά στην Ελλάδα, τους είχαμε επισημάνει πολύ πριν την εκδήλωση της πρόσφατης πολυπαραμετρικής κρίσης που βιώνουμε. Σχολιάσαμε, για παράδειγμα (δες ενδεικτικά εδώ {2} τον σχετικό σύνδεσμο μιας παλαιότερης τοποθέτησης του 2016), την χωρίς περίσκεψη επέκταση του εισαγόμενου ορυκτού αερίου που, με βάση τους σχεδιασμούς των δυο τελευταίων κυβερνήσεων (ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ) και στο όνομα της απολιγνιτοποίησης, εξακοντίστηκε η ενεργειακή εξάρτηση σε δυσθεώρητα ύψη, με συνέπειες που τότε υποτιμήθηκαν ενώ τώρα γίνονται ορατές «δια γυμνού οφθαλμού». Οι «διαφορές» των δυο αυτών κυβερνήσεων, που εντοπίζονται κυρίως στα χρονικά περιθώρια της διαδικασίας απανθρακοποίησης, καθόλου δεν εμπόδισαν την δημιουργία πλήθους μονάδων ενέργειας από ορυκτό αέριο. Με βάση μάλιστα τις προτεραιότητες τους και σε συνδυασμό με την διάθεση να εξυπηρετήσουν επιχειρηματικά συμφέροντα, απέκλεισαν από τον σχεδιασμό τους την εγχώρια υδροηλεκτρική (ΥΗ) ενέργεια και παράλληλα οδηγήθηκαν στην αθρόα εισαγωγή τεχνολογικού εξοπλισμού (επιβάρυνση εμπορικού ισοζυγίου) και στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών, χωρίς χωροταξικό σχεδιασμό και μέτρα εξασφάλισης απόλυτης προστασίας σε ευαίσθητα ορεινά οικοσυστήματα. Επίσης ας μην ξεχνάμε την χωρίς κανέναν έλεγχο δραματική μείωση (ειδικά στη Θεσσαλία) υπερπολύτιμων γεωργικών εκτάσεων, οι οποίες «παραδίδονται» σε επενδυτές φωτοβολταϊκών από πολλούς φτωχούς (και όχι μόνο) ιδιοκτήτες/αγρότες που επιδιώκουν μια λίγο καλύτερη οικονομική απόδοση και αύξηση του εισοδήματός τους....

[Σημείωση : οι παρατηρήσεις μας προφανώς δεν έχουν να κάνουν με τις μηδενιστικές απόψεις να μην αξιοποιηθούν ο ήλιος και ο άνεμος για την παραγωγή ενέργειας, επιμένουμε όμως στην σημασία της πιο βασικής ΑΠΕ, αυτής του ΝΕΡΟΥ, και την ανάγκη συν αξιοποίησης της με τις προαναφερθείσες (υποδεέστερης απόδοσης ενεργειακά και επιχειρησιακά) μορφών παραγωγής].

Πρόσφατα, οι δραματικές και απρόβλεπτες εξελίξεις σε μια μακρινή χώρα της Ασίας, την Σρι-Λάνκα, κέντρισαν το ενδιαφέρον πολλών αναλυτών (αλλά και το δικό μας...), ιδιαίτερα όταν διαπιστώθηκε η ομοιότητα σε αρκετές πολιτικές που εφαρμόστηκαν από την κυβέρνηση του προέδρου Ρατζαπάκσα (δες εδώ {1} τον Οικονομικό Ταχυδρόμο και εδώ {3} τον σχετικό σύνδεσμο του άρθρου του Γ. Αδαλή, SLpress.gr, 18/7/22) και η οποία τελικά κατέρρευσε υπό το κράτος της χρεωκοπίας. Όπως προκύπτει από τα δημοσιεύματα, η κυβέρνηση αυτής της χώρας είχε πριν λίγα χρόνια επιλέξει (με βάση «συμβουλές» της Ινδής ακτιβίστριας Βαντάνα Σίβα) την απόλυτη εφαρμογή μιας «πράσινης» πολιτικής, με πλήρη κατάργηση των ορυκτών καυσίμων και την κατά 100% παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ !

Φαίνεται όμως πως αυτή η «μεταμοντέρνα», όπως θεωρήθηκε, αντίληψη επεκτάθηκε και στον επισιτιστικό τομέα, με την κατάργηση παραδοσιακών καλλιέργειών και παράλληλη εφαρμογή προγράμματος βιολογικών προϊόντων, καθώς και την καθολική απαγόρευση όλων των χημικών λιπασμάτων ! Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την μείωση κατά 75% (!) της πρωτογενούς παραγωγής. Ενδεικτικά αποτελέσματα ήταν η αύξηση κατά 500% των τιμών σε λαχανικά, η ανάγκη εισαγωγής σε ρύζι ύψους 500 εκατ. δολαρίων (παρότι πριν το 2021 η χώρα αυτή ήταν αυτάρκης στο ρύζι), ενώ πάνω από 1,5 εκ φτωχοί αγρότες οδηγήθηκαν στην καταστροφή και στην έξοδο από το επάγγελμα.

Με γεγονότα σαν αυτά, η χώρα οδηγήθηκε σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, ο πληθωρισμός ξεπέρασε το 57% (!), το νόμισμα υποτιμήθηκε, οι αποθήκες τροφίμων αδειάσαν κυριολεκτικά και, φυσικά, οι κυβερνήτες εκδιωχθήκαν βιαίως...

Προσέξτε όμως : Από τις καθ' ολοκληρία «πράσινες» επενδύσεις που υπήρξαν στην Σρι-Λάνκα τα τελευταία χρόνια και με βάση το παγκόσμια καθιερωμένο περιβαλλοντικό πρότυπο ESG Investment Funds, η χώρα αυτή εκτοξεύθηκε στην 1η θέση (!!) στον κόσμο, ξεπερνώντας την έως τότε «πρωταθλήτρια» Σουηδία, ενώ, ακόμη και μετρά την κοινωνικοοικονομική και πολιτική της κατάρρευση, παραμένει έως σήμερα στην 4η θέση παγκοσμίως ! Να λοιπόν που όταν κανείς έχει πάνω του την ευθύνη διακυβέρνησης μιας χώρας ΔΕΝ επιτρέπεται να θεωρεί τους πολίτες (και δη τους πιο ευαίσθητους οικονομικά) σαν μηχανές (που τους αλλάζουν ένα γρανάζι....) και να τους επιβάλλει χωρίς περίσκεψη απότομες «στροφές» στον ενεργειακό (πχ.) ή τον αγροτικό τομέα. Αντίθετα, οι όποιες αλλαγές πρέπει να σχεδιάζονται προσεκτικά, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, την μείωση της γεωπολιτικής και ενεργειακής εξάρτησης της χώρας και όχι βεβαίως τις «επιθυμίες» επενδυτών που στο νου τους έχουν συνήθως τα κέρδη τους.

Όταν μια κυβέρνηση παίρνει αποφάσεις για την ενέργεια (αλλά και τον πρωτογενή τομέα) ΔΕΝ μπορεί να μην προβαίνει σε εκτεταμένο διάλογο με το λαό και τις οργανώσεις του, ΔΕΝ επιτρέπεται να έχει το βλέμμα της στραμμένο στο εσωτερικό του κόμματος για να ικανοποιήσει τον υπέρμετρο οικοδογματισμό ορισμένων στελεχών της (σημ. : τα είκοσι χρόνια της ανεκμετάλλευτης Μεσοχώρας, ενός πολύτιμου ολοκληρωμένου ΥΗ έργου, και η ετεροχρονισμένη αναγκαστική «κωλοτούμπα» του ΣΥΡΙΖΑ το 2017, αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα προς αποφυγή....).

Επίσης, όταν ένας πρωθυπουργός, μέσα από επιλογές «μάρκετινγκ», επιδιώκει «να χτίσει ένα πράσινο προφίλ για τον ίδιο και την κυβέρνηση του» (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 24/7/22, άρθρο εκπροσώπων των περιβαλλοντικών οργανώσεων WWF και Greenpeace για τον κ.

Μητσοτάκη), τότε εύκολα η κατάσταση μπορεί να εκτροχιαστεί και οι συνέπειες μιας κρίσης να είναι πολλαπλασιαστικές. Είναι βέβαιο ότι η Σρι-Λάνκα και η Ελλάδα, παρά τις (αρκετές) ομοιότητες στις επιλογές που περιγράψαμε, έχουν και πολλά χαρακτηριστικά στα οποία διαφέρουν. Οι εξελίξεις όμως και κυρίως τα βάσανα όλων αυτών των ανθρώπων που σήμερα βιώνουν την φτώχεια και την εξαθλίωση από άφρονες πολιτικές των ηγετών τους, δεν πρέπει να μας αφήνει αδιάφορους, όχι μόνο από την ανθρωπιστική πλευρά, αλλά και την οριακή τρέχουσα κατάσταση που απειλεί με σοβαρότατες επιπτώσεις την χώρα μας, την ΕΕ, ακόμη και στην ισχυρή Γερμανία, όπου «αρχίσαν να ηχούν τα καμπανάκια για ύφεση», για έναν πολύ δύσκολο χειμώνα και όπου ήδη ο καγκελάριος Σόλτς (αλλά και οι «πράσινοι» συγκυβερνήτες του....) αμφισβητούνται έντονα.

Γκούμας Κώστας, γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ, Μπαρμπούτης Τάσος, πολιτικός μηχανικός, μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ, πρ. γραμματέας ΤΕΕ/ΚΔΘ, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ

{1} Παγκόσμια πολιτική κρίση : Από την Ιταλία έως τη Σρι Λάνκα, μια... πολιτική κρίση «δρόμος» : <https://www.ot.gr/2022/07/23/epikairothta/kosmos/pagkosmia-politiki-krisi-apo-tin-italia-eos-ti-sri-lanka-mia-politiki-krisi-dromos/>

{2} Η ΔΕΗ, η Αλβανία, η Μεσοχώρα και άλλα τινά:

<https://www.ypethe.gr/news/h-dei-i-alvania-i-mesohora-kai-alla-tina>

{3} Αυτό που δεν ξέρετε για τη Σρι Λάνκα και κάνει τον Μητσοτάκη να μην κοιμάται ! :

https://slpress.gr/diethni/ayto-poy-den-xerete-gia-ti-sri-lanka-kai-kanei-ton-mitsotaki-na-min-koimatai/?fbclid=IwAR0tpX2YYRxKxRzxp-HumVmYIU8FAphzdy1Cy6BVkWW42ilb_KmPLOka8